

1 augustus 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.A. Thijssen, advocaat te Rotterdam,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [maand] [jaar] lid van de Congregatie Salesianen van Don Bosco.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 november 2013.

Op 7 januari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van aangeklaagde en op 4 februari 2014 is van de zijde van de Congregatie een reactie ingekomen van [naam].

Op 18 juni 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Thijssen voornoemd.

Aangeklaagde is eveneens verschenen.

Op verzoek van klager zijn partijen gescheiden gehoord.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager werd op 13-jarige leeftijd in het tehuis [tehuis] in [plaats] geplaatst. Dit tehuis stond onder leiding van de Salesianen van Don Bosco. Aangeklaagde was daar destijds als broeder belast met de verzorging van de jongens en tevens vertrouwenspersoon, huiswerk- en sport- en spelbegeleider. Klager was door zijn geschiedenis een kwetsbaar kind. Geboren in Indonesië is hij meteen na de geboorte door zijn moeder afgestaan en in alle opzichten met harde hand opgevoed door de verloskundige zuster [naam], wier achternaam hij had gekregen en die een kinderkuis leidde. Zij zijn in april 1958 halsoverkop naar Nederland vertrokken, klager wist aanvankelijk helemaal niet waarom. In mei 1958 kwamen hij en de zuster in Nederland aan en zijn ze in [plaats] gaan wonen. Kort daarop overleed de zuster en stond

klager alleen, zonder familie of vrienden. Hij werd korte tijd in een pleeggezin geplaatst en werd daar opnieuw geconfronteerd met huiselijk geweld. Vervolgens werd hij in [tehuis] geplaatst. Plotseling heette hij [achternaam], dat riep bij hem vele vragen en onzekerheid op, en verdriet. Daar kwam nog bij dat hij zo had gehoopt in een gewoon gezin op te gaan groeien, terwijl hij nu weer met andere kinderen in groepsverband moest wonen.

In [tehuis] kreeg hij van aangeklaagde een arm om hem heen, een aai over zijn bol, meelevende gesprekjes, voor hem een ongekende ervaring. De gesprekken en aanrakingen werden steeds indringender en intiemer. Klager kon daartegen geen weerstand bieden. In eerste instantie was er enkel sprake van aanraking/betasting. Ook tijdens het douchen zorgde aangeklaagde dat hij aanwezig was en bleef dan indringend naar klager staan kijken. Later zorgde aangeklaagde ervoor dat hij klager apart nam, bijvoorbeeld in de slaapzaal. Aangeklaagde pakte klager dan vast en begon met zijn onderlichaam tegen hem aan te rijden. Het gebeurde ook op andere plekken waar klager hem niet kon vermijden. Aangeklaagde probeerde daarbij ook vaak om met zijn handen in de broek van klager te komen. Klager verzette zich ertegen maar was niet opgewassen tegen de fysieke kracht van aangeklaagde. Hij zorgde er voor dat niemand in de buurt was, bijvoorbeeld in de slaapzaal, een afgezonderd gedeelte van het gebouw of het seksueel misbruik vond plaats in het weekend en in de vakanties wanneer de meeste kinderen naar huis waren en er geen of weinig toezicht was.

Als klager in zijn bed lag kwam aangeklaagde langs, ging met zijn handen onder de dekens en betastte klager aan diens blote geslachtsdelen. Als klager op zijn buik ging liggen om dat te voorkomen werd hij weer teruggedraaid. Klager weet niet of aangeklaagde klaar kwam. Hij voelde wel diens erectie, aangeklaagde was duidelijk in opgewonden toestand. Naarmate klager ouder werd, werd hij lichamelijk sterker en kon hij het bemoeilijken. Het seksueel misbruik vond meerdere keren per maand plaats en heeft voortgeduurd tot klager 16 jaar oud was doordat hij toen in staat was verzet te bieden. Klager stelt in dezelfde periode ook nog door een andere broeder in het tehuis te zijn misbruikt (klachtnummer 2013W1046 (2)).

2.2. Klager is op 18-jarige leeftijd overgeplaatst naar wat bleek een doorgangshuis voor delinquente jongeren te zijn. Klager was als enige nooit met justitie in aanraking geweest, hetgeen al snel bekend werd in zijn groep. Om te ontkomen is hij vrijwillig 2 jaar in militaire dienst gegaan. Daarna heeft hij verschillende baantjes gehad en een zwervend bestaan geleid. Na 2,5 jaar heeft hij zijn huidige vrouw leren kennen. Klager is toen bij haar ouders in de kost gekomen en vrij snel met haar getrouwd. Vanaf 1974 tot aan zijn vervroegd pensioen in 2003 heeft klager bij [organisatie] gewerkt.

2.3. Klager heeft het seksueel misbruik gedurende zijn hele leven als een zeer zware last ervaren, die hij uit diepe schaamte en schuldgevoel nooit met iemand heeft durven delen, zelfs tot op heden niet met zijn echtgenote. Dit staat als een groot geheim tussen hen in. Klager is eerder van haar gescheiden en opnieuw getrouwd. Hij heeft een slecht huwelijk, er is sprake van een broer-zus relatie, er is al jaren niet echt intiem contact meer.

Klager zegt heel veel en heel hard gewerkt te hebben bij de politie. Werk op de zedenafdeling hield hij af. Op een gegeven moment was hij teamleider, waardoor hij werk kon delegeren, dat heeft hij als iets heel lafs ervaren. In de periode 1998-1999 kwam klager vanwege problemen onder behandeling van een psychiater bij de Stichting'45. Daar is klagers moeilijke jeugd besproken maar het seksueel misbruik heeft klager niet naar voren kunnen en durven brengen. Klager herkent dat diepe gevoel van schaamte om erover te praten als iets dat ook past in de cultuur van zijn Indonesische afkomst.

Klager had het misbruik weggestopt. Nu alles hevig boven komt slaapt hij slecht en heeft hij bijna dagelijks last van migraine. Klager voelt zich boos, opstandig en verdrietig.

2.4. Klager beoogt met zijn klaagschrift erkenning te krijgen van het seksueel misbruik door aanklaagde en schriftelijk excuses te krijgen van de Congregatie voor het misbruik en de grote impact die dit op zijn het leven heeft gehad.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft erkend dat in de periode dat hij als broeder Salesiaan werkzaam was in [tehuis] seksueel gericht was op jongens. In zijn schriftelijke reactie stelt hij dat hem uit gesprekken met een psychiater is gebleken dat hij wat zijn seksuele ontwikkeling betreft destijds was blijven hangen in een puberaal stadium. Hij is zelf opgegroeid in een mannenwereld en wellicht heeft ook meegespeeld dat hij al vroeg hetzelfde heeft ondergaan als klagers. Er zijn in de periode dat hij in [tehuis] werkte dingen gebeurd die hij veroordeelt en niet hadden mogen gebeuren, die fout waren, en waarvan de verantwoordelijkheid geheel bij hem lag, en waarover hij echt spijt betuigt. Hij heeft inmiddels een openhartig gesprek gehad met een vertegenwoordiger van de Salesianen van Don Bosco. Hetgeen door klager is gesteld is lang geleden, aangeklaagdes herinneringen zijn overspoeld door andere. Hij stelt dat aangeklaagde een eerlijke en oprechte man is en dat hij geen reden heeft om hem niet te geloven.

Ter zitting heeft aangeklaagde verteld dat er met meerdere personen “dingen” zijn gebeurd die hij uit zijn herinnering heeft weggedrukt. Van sommige mensen kan hij zich het misbruik nog herinneren, van anderen zoals dat van klager niet meer. Hij weet wie klager is. Aangeklaagde herkent zich wel in de wijze waarop het misbruik is beschreven. Tegen elkaar aanstaan was een begin en dan ging hij steeds verder en dan was er voor die jongens geen ontsnappen aan. Hij hield ze vast en stuurde het. Er waren momenten dat hij met een kind alleen was, daar waren kansen, aldus aangeklaagde. Ondanks het feit dat hij zich de handelingen met klager niet kan herinneren, acht hij het zeer aannemelijk dat het is gebeurd. Hij biedt oprecht zijn excuses aan en vraagt om vergeving.

De vertegenwoordiger van de Congregatie heeft (onder meer) geschreven dat hij in een gesprek met aangeklaagde naar aanleiding van klachten van andere klagers niet op de hoogte was van de klacht van deze klager. In het gesprek heeft aangeklaagde aangegeven dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel grensoverschrijdend gedrag zonder echter dwang uit te oefenen. Aangeklaagde was niet duidelijk over het aantal en namen van de slachtoffers. De inhoud van de hem toegestuurde schriftelijke reactie van aangeklaagde komt in grote mate overeen met wat in het gesprek verteld is.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in

detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Klager heeft moeten dulden dat hij van zijn 13e tot zijn 16e jaar meerdere keren per maand door aangeklaagde werd betast aan zijn blote geslachtsdelen en dat aangeklaagde met zijn onderlichaam tegen klager aanreed.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Zijn verhaal is consistent en overtuigend en past ook bij wat aangeklaagde vertelt over zijn ‘aanpak’ destijds. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de tegen aangeklaagde gegrond verklaarde klachten met zaaknummers 2011T 385 (3) en 2011T409 (1) die in dezelfde periode in [tehuis]verbleven.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is uitgetreden, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en de oprechte spijtbetuiging van aangeklaagde kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Salesianen van Don Bosco de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 1 augustus 2014 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.